

Samen voor een groener Leiden

Foto: Wouter Keuris

Voorwoord

Beste lezer,

Leiden is een mooie stad, vol met groene initiatieven die bijdragen aan de stadsnatuur. Groengroepen, wetenschappers, vrijwilligers en organisaties zetten zich in voor een fijne leefbare omgeving voor mens en dier. In dit boekje laten we een deel van deze mooie initiatieven zien. Zo zetten wij de groene inwoners van Leiden in het zonnetje en kunnen we elkaar beter vinden.

Ik wens u veel leesplezier!

Ashley North

Wethouder Klimaat, Mobiliteit en Financiën

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout	9
Stichting Leiden Oogst, de stadstuinders	10
Paddenpatrouille KNNV Leiden	12
Ontdek Natuur met Citizen Science	13
Buurttuin Lobeliadal	15
Voedselbos Okkerheide	17
Vertellen over groen!	19
Citizen Science onderzoek 'OEVERPLANTEN'	20
De Groene Leidraad: Zet Leidse duurzame onderneming op de kaart!	22
Expeditie Singelpark	23
De Kruidenpluktuin - Strobloem - Merenwijk	24
Biologische moestuintjes LOSA	26
Buurttuin Coebel	27
Groengroep Groenord-Zuid	29
Een gezondere leefomgeving door pollen- en fijnstofmetingen	30
Stichting Groen Cronesteyn	31
Koolwitjespad, Merenwijk	32
Vrij Groen	34
Inheems groen	37
Platform Leidse Parken	39
Groengroep Cultuurkwartier	41

Bomenbond Rijnland	43
Stevens Hof Tuin	44
Caroline grimbergen	45
Leidse Volkstuin Organisatie	46
Ons Buiten – Biodiversiteit in Beeld	49
Het Tom Egel Merenwijk buurt project	50
Tuindienst van DUWO Leiden	51
Cool Down City	53
Stichting Vrienden van het Singelpark	55
De Betovertuin	57
Meer groen in de Stevenshof	59
Stichting Ideewinkel	61
De Regenboog: Een Groene Kerk!	63
Openbomenkaart	65
Stichting Cliviadal	67
Vereniging Leidse Schooltuinen	69
Terug Aan De Natuur	71
Oogstwinkel	73
Ant Brandenburg	74
Universiteit Leiden	75
Vergroenen Ceramstraat	76
Samen aan de Slag	77
De Ruigte: Verbinding tussen Stad en Natuur, Natuurspelen en Recreatie.	79

Verborgen Stadsnatuur	80
Begraafplaats Groenesteeg	81
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging	82
Het Hof van Matilo:Pluk de dag, plant de toekomst!	83
Naar Buiten!	85

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

Contact:

Nicole van der Linden (secretaris)

info@vriendenvandeleidsehout.nl

De Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout bestaat al sinds 1986 met als doelstelling behoud en verfraaiing van het park, maar ontwikkelt ook nog altijd nieuwe initiatieven. Zo hebben we sinds 2017 een Groengroep waarvan de vrijwilligers, onder leiding van een ervaren groenmedewerker van de gemeente, helpen bij werkzaamheden in het park. Ook lopen we tweemaal per maand met een groepje onze zwerfafvalronde rondom en door het park. Voor onze leden, maar ook voor schoolkinderen en andere geïnteresseerden, verzorgen we rondwandelingen op thema. We deden dat in 2022 ook voor gemeentelijke collega's uit de regio tijdens Summer School en zijn in 2023 weer deelnemer van de Open Monumentendagen op 9 en 10 september. Voorop staat: het park is van ons allemaal! Wij proberen, met al die gebruikers, ook aandacht te houden voor een stukje natuur en biodiversiteit in onze stedelijke omgeving.

www.vriendenvandeleidsehout.nl

Foto: Nicole van der Linden

Stichting Leiden Oogst, de stadstuinders

Zoete Land & Groentepark Bontekoe

Contact:

info@hetzoeteland.nl en info@groenteparkbontekoe.nl

Leiden Oogst is opgericht in 2013 en heeft als doelstellingen: werken aan een gezonde en duurzame voedselomgeving in de regio Leiden, aan een sterkere relatie tussen consument en voedsel, aan een gezonde bodem en biodiversiteit en aan het beschikbaar krijgen van meer grond voor natuurvriendelijke voedselproductie.

Inmiddels hebben we deze doelstellingen in twee stadstuinderijen gerealiseerd: Het Zoete Land en Groentepark Bontekoe. We zouden graag meer van dit soort initiatieven in de stad zien, maar hebben momenteel niet zelf de capaciteit om ze op te zetten. Wel vertellen we vanuit onze ervaring graag wat er zoals komt kijken als je eraan wilt beginnen en mogelijk kunnen we in het begin wat begeleiding bieden. Dus neem vooral contact op!

Groente en (ecologisch geteelde!) bloemen op Het Zoete Land

De wethouders Jermoumi en North planten onder toezicht van tuinder José van den Berg een courgettezaadje en plaatsen als symbolische overdracht van het stuk grond de Bontekoevlag naast de Leidse vlag.

Paddenpatrouille KNNV Leiden

Contact:

Roek Vermeulen

paddenpatrouille@xs4all.nl

De Paddenpatrouille gaat er ieder jaar van half februari tot half april op uit om op een aantal locaties in Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest amfibieën met de hand over te zetten, meestal op drukke fietspaden. Een deel van de vrijwilligers zet zich ook in om amfibieën uit kolken te redden.

Ontdek Natuur met Citizen Science

Contact:

Maddy van Holland

ontdeknatuur@gmail.com

Ontdek Natuur met Citizen Science is de Citizen Science Werkgroep van IVN-KNNV-Naturalis voor de Leidse regio. Het doel van de werkgroep is om deelname aan natuuronderzoek met 'Citizen Science te stimuleren en te ondersteunen.

De werkgroep organiseert webinars, workshops en veldexcursies om de drempel aan de participatie aan bestaande CS-projecten over natuur te verlagen. Ook ondersteunt de werkgroep Citizen Science initiatieven vanuit het publiek door mee te denken en een podium te geven.

Voorbeelden van thema's: Nationale Bijentelling, ObsIdentify en waarneming.nl, Het waarnemen van vleermuizen, CS-'Oeverplanten', Stoeplantjes safari, Egels in de Merenwijk.

Door deel te nemen aan Citizen Science-onderzoeken zoals het delen van observaties en soortentellingen ontdekt het publiek de natuur en leert het deze beter kennen en begrijpen. Bewustmaking is de eerste stap naar mobilisatie voor concrete acties ten gunste van de biodiversiteit.

www.ontdeknatuurleiden.nl

Buurttuin Lobeliadal

Contact:

Ivonne van den Muysenberg

In 1996 ben ik samen met een buurvrouw gestart met “de Hoektuin” Lobeliadal / Magnoliadal. Dat stuk was toen één woestenis waar afval in gegooid werd. Na twee keer praten met de gemeente kregen we toestemming daar een bloementuin van te maken nadat de gemeente de struiken en de troep had verwijderd. Zo hebben we de “eerste” Buurttuin in de Merenwijk opgebouwd waar mensen sindsdien veel van genieten en erbij stil blijven staan.

We hebben in de loop der jaren ook wel eens wat activiteiten voor jonge buurtkinderen georganiseerd in die tuin, zoals:

- paaseieren zoeken
- kleine groenteplantjes poten om later te oogsten
- appeltjes plukken
- aardbeitjes plukken

Voedselbos Okkerheide

Contact:

Tim Seegers

mail@okkerheide.nl

Aan de rand van de Merenwijk groeit sinds 2017 een weelderig voedselbos. Wijkbewoners verbouwen hier samen groenten, fruit en noten door met het land mee te bewegen.

Een voedselbos is een combinatie van natuur en landbouw. Naast egels, bijen en schimmels, speelt ook de mens hier een belangrijke rol. We zorgen dat het bos steeds diverser en complexer kan worden. Snelle en langzame planten, maar ook soorten met verschillende lichtbehoeften planten we dicht bij elkaar. Door regelmatig te snoeien (en te oogsten) zorgen we ervoor dat het bos goed groeit en levendiger wordt.

Het doel is om onze relatie te herstellen met het land, wijkbewoners met elkaar verbinden, een plek bieden aan allerlei planten en andere dieren, samen leren en genieten. Iedere maand gaan we samen werken, oogsten en huisgemaakte producten proeven. Voor kinderen is er de Jonge Voedselboswachter Club met ieder seizoen activiteiten, zoals planten en zaaien, brandneteltouw maken, soep brouwen, paddenstoelen enten en nachtvlinders bestuderen.

www.okkerheide.nl

Vertellen over groen!

Contact:

Rinny E Kooi -Botanisch Curator Singelpark

Rinnyekooi@hotmail.com

Groen is een mooie kleur! Rustig aan de ogen. In de natuur zie je veel nuances van deze kleur en afgezien daarvan: bladgroen zorgt voor zuurstof!

Als klein meisje keek ik al naar planten. Ik verzorgde de tuin van mijn ouders en de burens vroegen mij toen al om tuinadvies. Ik vind het vertellen over planten mooi, net zoals er over schrijven en ze te tekenen. Zo verzorgde ik de bordjes van de Arboretumroute in het Singelpark. Vanaf 1980 was ik als docent bij de universiteit de gids tijdens excursies. Ik leerde mijn studenten van alles over de natuur maar ook hoe ze van fluitenkruid een fluitje konden maken. Ook nu nog verzorg ik excursies voor jongeren en ouderen, burgers en ambtenaren. Vertellen over groen kan erbij helpen dat Leiden nog groener wordt dan het nu al is.

Citizen Science onderzoek 'OEVERPLANTEN'

Contact:

Jacqueline Henrot

oeverplanten@gmail.com

OEVERPLANTEN is een Citizen Science onderzoek van Naturalis om de oeervegetatie kwaliteit in kaart te brengen.

Nederland heeft duizenden kilometers aan waterwegen en oevers. Deze overgangen van land naar water bieden veel kansen voor biodiversiteit. Maar benutten we deze kansen wel? Welke oevers zijn biodivers, en welke kunnen van een beter beheer profiteren?

De doelen van het Oeverplanten project zijn de gemeenten en andere belanghebbende met hun keuze over oeverbeheer en inrichting te ondersteunen om biodiversiteit te vergroten en, ook, de deelnemers de biodiversiteit van de oeverzone te laten ontdekken, deze beter te begrijpen en anders te beleven.

Sinds 2018 zijn er 3200 oeverchecks op de kaart gekomen, een groot aantal in Leiden en directe omgeving. Alle gegevens zijn vrij toegankelijk. De opgedane kennis wordt gedeeld met gemeenten en de waterschappen.

Website: www.mijnoeverplanten.nl

De Groene Leidraad: Zet Leidse duurzame onderneming op de kaart!

Contact:

contact@degroeneleidraad.nl

De Groene Leidraad is een online platform en een fysieke wandelroute om 'groene' (duurzame) ondernemers onderling te verbinden en hun zichtbaarheid te vergroten. Geïnspireerd op de Kunstroute neemt De Groene Leidraad bezoekers mee langs duurzame initiatieven in de stad, welke letterlijk op de kaart worden gezet met een stadsplattegrond. Deze wandelroute zal tijdens de nationale klimaatweek zijn (30 oktober - 5 november 2023).

Ben jij een ondernemer op het gebied van groen, duurzaamheid of circulariteit? Neem dan deel aan De Groene Leidraad en vergroot je zichtbaarheid; word onderdeel van een netwerk van gelijkgestemden waarmee je tips en inspiratie kunt uitwisselen; draag bij aan bewustwording en een duurzamere stad!

Wil jij meedoen, op de hoogte blijven of heb jij een goed initiatief wat je graag zou delen? Neem dan contact met ons op!

Expeditie Singelpark

Contact:

Taxon Foundation

info@taxonfoundation.com

TAXONFOUNDATION

Het Singelpark is ontstaan door een serie individuele parkgebieden te verbinden. Door het gevarieerde karakter van de verschillende parkgebieden is te verwachten dat de biodiversiteit hoog is, maar voor een groot deel is deze nog niet onderzocht. In het project Expeditie Singelpark willen we daar verandering in brengen door de komende twee jaar met lokale buurtbewoners en scholieren inventarisaties te doen van de biodiversiteit in het Singelpark. Daarbij richten wij ons met name op de ongewervelde dieren, en ook mossen en korstmossen. Onder begeleiding van experts leren de deelnemers hoe en waar ze die kunnen vinden helpen met het op naam brengen ervan.

De Kruidenpluktuin - Strobloem - Merenwijk

Contact:

Marga van Willigen

Email: marga@van-willigen.net

Dit is een foto van de Kruidenpluktuin aan de Strobloem in de Merenwijk. In 2014 is ons pleintje volledig gerenoveerd: nieuwe speeltoestellen voor de kinderen en nieuwe bestrating. Dit was het moment om extra groen toe te voegen.

In de hoek van het speelterrein ontstond een open plek. Daar hebben we in overleg met de bewoners en de gemeente een mooie grote bak gemetseld en vervolgens ingericht als Kruidenpluktuin.

Iedereen is welkom om daar te komen kijken, te ruiken en te plukken (en je bent natuurlijk welkom om daar kruiden te planten).

De Kruidenpluktuin heeft ook een leerzaam aspect: regelmatig zien wij ouders aan hun kinderen uitleggen wat kruiden zijn. Samen plukken ze een blaadje, kneuzen het en proeven ervan. Kortom: de Kruidenpluktuin is een mooie aanvulling op onze woonomgeving en verdient navolging elders in Leiden. Misschien bij jou in de straat?

Biologische moestuintjes LOSA

(Leidse organisatie Surinamers Antillianen in Leiden)

Contact:

Rita Ghogli
Standardmolen 34
Merenwijk
Leiden
rcg@live.nl

Stichting LOSA organiseert sinds 2013 sociale en culturele activiteiten. Ook door middel van groen activiteiten wil LOSA de doelgroep erbij betrekken om Leiden nog meer groen te maken. Iedereen met belangstelling is welkom.

Met een groep van 5 enthousiaste vrijwilligers planten en oogsten wij biologische tropische groenten, zoals paksoi en klaroen, maar ook lokale groenten zoals spinazie en tomaten. Dit doen wij in de Speeltuin de Merendroom in de Merenwijk, en in het buurthuis aan de Trix Terwindstraat 4 in de Stevenshof.

De groenten worden na de oogst verdeeld onder de vrijwilligers en buurtbewoners. Belangstelling voor de groenten bakken vanuit de buurt wordt steeds groter; steeds meer mensen komen naar de moestuin om te kijken. De groenten en kruiden worden ook vaak gebruikt bij de kookclub van LOSA, iedere vrijdag van 14:00-17.00.

Wilt u de moestuin bezoeken?
Kom langs of maak een afspraak.

Buurttuin Coebel

Contact:

Margot van Kempen

Emailadres: margotvankempen@online.nl

De intentie was een buurtmoestuin, maar dat is om verschillende redenen niet van de grond gekomen. Nu is er op de plek die daarvoor bestemd was op ons verzoek door de gemeente een prachtig bollen- en wilde kruidenveld gemaakt (aan de Diepenbrocklaan). Zelf zijn we langs het wandelpad naar de Korte Vliet een guerillaproject begonnen in 2022, in afwachting van de moestuin. Uiteindelijk is dat nu onze buurttuin geworden, waar we met planten en zaden uit eigen tuinen steeds een stukje bij 'ontginnen'. Doel is een oogstrelende en biodiverse begroeiing waar insecten en mensen graag langs komen. Elke zaterdagmiddag werken we er een paar uurtjes aan om het steeds mooier te maken. Superleuk om te doen, en het wordt door de passanten ook erg gewaardeerd, blijkt uit de reacties.

Groengroep Groen Noord-Zuid

Contact:

Katja Jordanova

Katja@barakken.nl

Sinds 2010, het jaar van de biodiversiteit, is in Groen Noord Zuid een groengroep actief. Met een harde kern van 5-10 buurtgenoten en een vaste aanloop van verschillende buurtgenoten tijdens buurtacties is het kleine buurtje net buiten de singels in de afgelopen jaren flink vergroend! 350 vierkante meters aan gevel-, stoep-, en boomspiegelvergroening, een Tiny Forest, 130 m2 vlindertuin, vergroende pleintjes, bijenlint en egel-snelweg, vogelnestkasten, een jaarlijkse pindaslinger en vetbollen middag... Met elkaar maken we er een flinke groene wijk van! En met resultaat! We gingen van 5 naar 50 mussen, er kwamen baby egels in een vers geplaatst egelhuis, we wonnen een groen lintje, groene duim en een steenbreektrofee. We blijven streven naar het creëren van een groene stadsoase.

Een gezondere leefomgeving door pollen- en fijnstofmetingen

Onderdeel van het onderzoek consortium BENIGN

Contact:

Nemi Dorst

nemi.dorst@naturalis.nl

Ik breng planten in kaart en meet concentraties van pollen en fijnstof op verschillende plekken in steden, waaronder Leiden. De gemeten concentraties koppel ik aan data uit enquêtes over gezondheidsklachten van bewoners. Het doel van dit onderzoek is het ontwerpen van plekken met veel schaduw van bomen en andere planten, en weinig klachten van hooikoorts en astma.

Stichting Groen Cronesteyn

Contact:

Roek Vermeulen

info@groencronesteyn.nl

**stichting
groen
cronesteyn**

Stichting Groen Cronesteyn zet zich in om natuur en landschap van Polderpark Cronesteyn te beschermen en te verbeteren, o.a. door middel van:

- vrijwillig natuurbeheer;
- het monitoren van vogels en wilde bijen;
- overleg met de gemeente en andere partijen in en rond het park;
- educatie.

Koolwitjespad, Merenwijk

Contact:

Li-lian Tjen,

l.tjen@casema.nl

Het Koolwitjespad is het voetpad dat de Donsvlinder verbindt met de Broekweg, Merenwijk. In februari 2005 heb ik met drie burens een aanvraag ingediend bij de gemeente om een perceel van ca 80 m2 te fatsoeneren. De gemeente heeft het stukje plantklaar gemaakt en een vuilwaterpomp gefinancierd. Met stekjes uit onze eigen tuinen en giften van de buurtgenoten hebben we voor de eerste aanplant gezorgd. We zijn nu 18 jaar verder en de tuin is een volgroeide groene oase in de buurt geworden. De actieve burens zijn verhuisd en bij de overblijvende tuiniers begint de leeftijd helaas te tellen. Gelukkig is in geval van nood altijd wel een hulpvaardige buurtgenoot te vinden. Jonge tuiniers zijn van harte welkom.

Vrij Groen

Contact:

Wim Lusing

vrijgroen@ideewinkel.nl

Adres tuin:

Ommedijkseweg 30, 2331 AT Leiden

Vrij Groen is een gezamenlijke tuin waarin we zo duurzaam mogelijk biologisch tuinieren. Voor en door vrijwilligers. We hebben veel bloemen, een moestuin en een kerstbomenasiel. Samen buiten werken en genieten van wat er groeit en bloeit, duurzaamheid, biologisch, biodiversiteit en een goede sfeer waarin iedereen zich thuis kan voelen, vinden wij belangrijk.

<https://www.ideewinkel.nl/vrij-groen/>

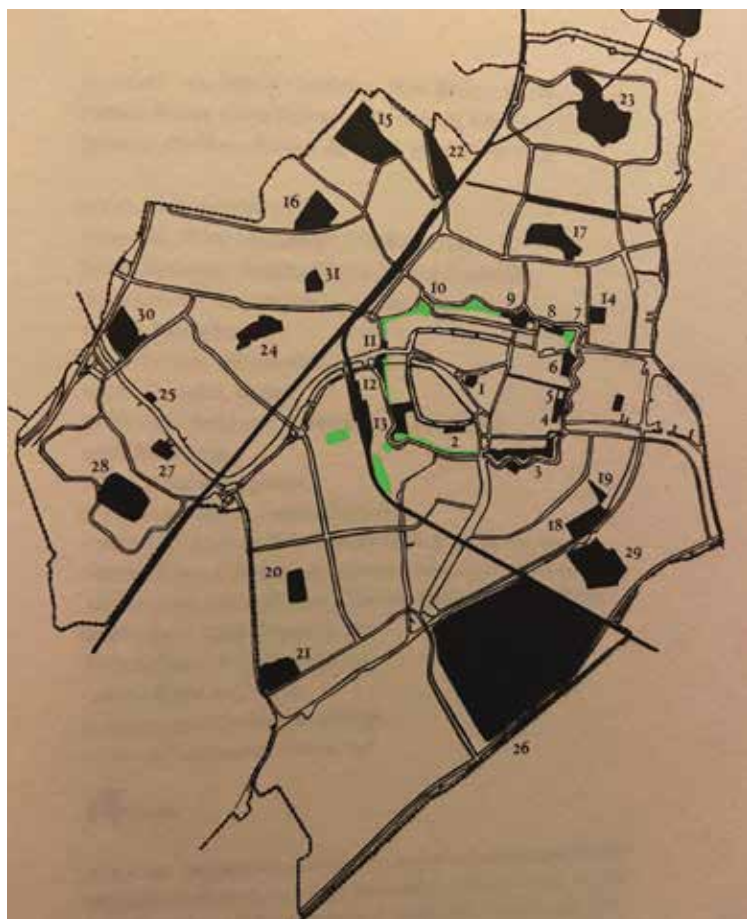
Inheems groen

Contact:

Leni Duistermaat

leni.duistermaat@naturalis.nl

Als onderzoeker Nederlandse flora bij Naturalis ben ik betrokken bij de ecologische waardering van bomen voor toepassing in het stedelijk gebied waarbij inheemse soorten een hogere waardering krijgen. Met name de beoordeling van niet-inheemse soorten vraagt om zorgvuldige afweging. Vanuit mijn onderzoek aan invasieve planten en vanwege het schrijven van Heukels' Flora en de Standaardlijst van de Nederlandse flora heb ik goed zicht op welke exoten beter niet toegepast zouden kunnen worden. Dat geldt niet alleen voor bomen en struiken maar ook voor de kruidachtige planten: zet liever in op beheer en zaai alleen in als het echt niet anders kan.

Platform Leidse Parken

Contact:

Eduard Groen / Huub Frencken

edugroen@gmail.com

Vertegenwoordigers van enkele Leidse parken hebben in 2022 het Platform Leidse Parken opgericht. Aan het platform nemen inmiddels vertegenwoordigers/belangenbehartigers van circa dertig van de veertig Leidse parken deel.

We stellen ons ten doel de gezamenlijke belangen van de Leidse parken te behartigen en de (veranderende) kwaliteit van de parken goed in beeld te brengen en te waarborgen. Wij richten ons daarbij niet zozeer op de individuele parken, maar vooral op de gezamenlijke belangen en algemene aspecten van de parken. Dat wil zeggen:

- dat we inbreng zullen leveren in de jaarlijkse voorbereiding van het 'Investeringsprogramma parken' van de gemeente Leiden (aangaande groot onderhoud en renovatie van parken);
- dat we bijdragen zullen leveren aan het behouden en vergroten van de biodiversiteit van de parken;
- dat we ideeën zullen aandragen voor de voorbereiding en uitvoering van beheerplannen van de parken;
- dat we meedenken over het beheer en onderhoud van de parken en de wijze van participatie door omwonenden (publiek beheer);
- dat we kennis en informatie over parken zullen vergaren en uitwisselen. Dat gebeurt in plenaire bijeenkomsten, in werkgroepen en via een website.

Nadere informatie over het platform is te vinden op de website van de Stichting Ideewinkel: <https://www.ideewinkel.nl>

Groengroep Cultuurkwartier

Groengroep Cultuurkwartier

Contact:

Charlotte Zwetsloot

groengroepcultuurkwartier@gmail.com

Het Cultuurkwartier is het noordwestelijke deel van de binnenstad. Als groengroep van het Cultuurkwartier zijn we volop bezig met het vergroenen van de buurt. Denk aan geveltuintjes, bloembakken, deur begroeiing en regentonnen. Zou je ook een geveltuin willen? Of heb je een groen idee of vragen? We denken graag met je mee!

Bomenbond Rijnland

Contact:

Dick de Vos

secretaris@bomenbondrijnland.nl

Bescherm onze bomen!

Hou je ook zo van bomen? Ze geven zuurstof, beschutting en rust. Hun bladerdak vrolijkt mensen op, hun hout ondersteunt het dierenleven, hun wortels dragen bij aan een gezonde bodem. Bomen dempen bovendien de last van klimaatverandering.

Daarom hebben Leidse natuurliefhebbers de Bomenbond Rijnland opgericht. Al meer dan 25 jaar is deze club actief als beschermer van bomen en struiken in Leiden en omgeving.

Onder onze 250 leden zijn er mensen die meedenken met gemeentelijke plannen, die zienswijzen schrijven, kapaanvragen beoordelen (en zonodig bezwaar aantekenen), of excursies en lezingen organiseren. Kijk op www.bomenbondrijnland.nl

De jaarlijkse contributie bedraagt 10 euro. Wees welkom!

Stevens Hof Tuin

Contact:

Jan de Goede

goedeadm@gmail.com

De Stevens Hof Tuin is een buurttuin waarmee we de mensen uit de buurt willen betrekken bij hun directe groene omgeving. Door de tuin laten we de buurt zien hoe leuk het om een buurttuin te maken en met elkaar te onderhouden. We hopen anderen te enthousiasmeren en mee te nemen in natuurlijk tuinieren, meer biodiversiteit, verbinding en uitwisseling met de natuur en elkaar. Ook zijn er door de buurttuin al meerdere connecties en vriendschappen in de buurt ontstaan

Gelukkig zijn er weer een aantal nieuwe mensen die met de buurttuin meedoen, maar het is altijd leuk als er nog anderen willen aansluiten. We heten je van harte welkom! Neem daarvoor contact op met (zie contactpersoon) of via Facebook: Stevens Hof Tuin

Caroline Grimbergen

Contact:

Caroline.grimbergen@outlook.com

Ik ben veel bezig met de natuur zowel binnen als buiten Leiden. Samen met Ant Brandenburg en Herman Breepoel hebben we IVN Merenwijk opgericht, nadat we zelf de natuurgidsenopleiding in 2018 hebben afgerond. Daarnaast doe ik vogeltellingen (inventarisaties) voor Sovon op de strengen en in De Kooi. Ook ben ik vogelgids en organiseer ik excursies voor de Vogelbescherming en IVN op de strengen, Koudenhoorn en de Boterhuispolde. Op de Facebookpagina 'vogelgroep Merenwijk' worden foto's en berichtjes worden geplaatst van vogels die in de wijk of op de strengen gezien worden. Daarnaast ben ik ook betrokken bij 2 vlinderroutes die zijn uitgezet op de strengen. Dit is een project van de Vlinderstichting. De waarnemingen worden aan hen doorgegeven.

Leidse Volkstuin Organisatie

Voorheen Leidse Bond van Amateursuinders

Contact:

Henk Boting

henk.boting@lba-leiden.nl

Wat doet de Leidse Volkstuin Organisatie?

- Stimuleren van natuurlijk en biodivers tuinieren; bijdragen aan klimaatdoelstellingen.
- Propageren van de aantrekkelijkheid als wandelgebied van de zes volkstuinparken in Leiden.
- Behartigen van de belangen van de Leidse Volkstuinverenigingen. Onderhouden van zowel gemeentelijke als landelijke contacten.
- Bevorderen van de sociale cohesie zowel binnen de zes verenigingen als met als extern.

Ons Buiten – Biodiversiteit in Beeld

Contact:

biodiversiteitonsbuiten@gmail.com.

Biodiversiteit in Beeld is een project dat alle flora en fauna op het terrein van Tuinvereniging Ons Buiten en in de Tuin van Noord in Leiden inventariseert. Tuinvereniging 'Ons Buiten' wil daarmee, bewustzijn creëren voor de natuur in de eigen omgeving en aantonen dat deze natuur de moeite waard is om te versterken en beschermen.

De commissie maakt meldingen van alle bijzondere dieren en plantensoorten en zet deze op de website <https://www.biodiversiteitinbeeld.com>. Als een u bijzonder dier of een bijzondere plant op Ons Buiten ziet dan kunt u deze ook melden. Dat kan door een mail te sturen aan biodiversiteitonsbuiten@gmail.com. U kunt uw waarneming ook plaatsen op Waarneming.nl – Tuin van Noord en op Stadnatuurmeetnet.

Wij werken hierbij samen met Naturalis, de Hortus Botanicus Leiden, EIS, KNNV, Groei en Bloei, IVN, en vele andere biologen en specialisten.

[biodiversiteitinbeeld.com](https://www.biodiversiteitinbeeld.com)

<https://www.onsbuitenleiden.nl>

Het Tom Egel Merenwijk buurt project

Ondersteund door “Ontdek de Natuur met Citizen Science”

Contact:

Wietze van der Werff

antizwerfvuilinitiatief.tompoes@gmail.com

Het Tom Egel buurt project is ontstaan uit het Tom Poes anti-zwerfvuil initiatief dat in samenwerking met de landelijke Stichting Helemaal Groen streeft naar een schone, veilige, biodiverse buurt.

Door aan de hand van meldingen van buurtbewoners de locatie van waarnemingen van egels op de kaart te zetten wordt inzicht verkregen in de egelpopulatie van de Merenwijk. Deze kaart geeft directe informatie over de aanwezigheid van egels, ontmoetingsplaatsen, waar zich jonge exemplaren bevinden en de aanwezigheid van nestjes. De kaart heeft tot doel om waargenomen patronen te vergelijken met reeds bestaande studies in andere stedelijke gebieden.

Komend jaar zal worden geprobeerd door middel van meer gegevens een vollediger beeld te verkrijgen van de egelpopulatie in de Merenwijk. De resultaten zullen door middel van lezingen met de deelnemers worden gedeeld. Deelnemers zullen mede-eigenaar van het project worden en kunnen actief deelnemen.

Tuindienst van DUWO Leiden

Contact:

Varisha Aksit (communicatieadviseur)

varisha.aksit@duwo.nl

De Tuindienst van DUWO verzorgt ongeveer 80.000 vierkante meter buitenruimte verdeeld over kleine en grote complexen van DUWO in Leiden. Dat doen we niet alleen voor het milieu en de natuur, maar vooral ook voor onze bewoners.

“Bewoners voelen zich prettig wanneer het buiten verzorgd en mooi groen is. Ook al letten ze daar in eerste instantie natuurlijk niet op. Pas als je gaat letten op het groen, merk je dat het een andere sfeer geeft en dat je er goed bij voelt.

In de druk bebouwde stad is het niet altijd mogelijk om stenen in te ruilen voor groen. Dan werken we met verticaal groen. Een kale stenen muur voelt toch anders dan een groene muur met een heerlijke geurende jasmijnplant”, Ton Vreeswijk - Coördinator Tuindienst DUWO

Cool Down City

Cool Down City

Contact:

Ronald van der Bij

Leiden@cooldowncity.com

COOL DOWN CITY

Cool Down City moedigt Rotterdammers en Leidenaren aan om hun stad zelf met bomen te verkoelen. Dit doen we door gratis boom zaailingen op te halen, te beheren en weg te geven (circulair). We inspireren Rotterdammers, Leidenaren en organisaties om hun eigen mogelijkheden en kennis van verkoeling van hun omgeving te vergroten en in te zetten. Zo organiseert Cool Down City Free Trees Events. Faciliteert diverse bomenparkeerplaatsen / bomenboxen, waar ingezameld en uitgedeeld wordt. Verder ontwikkelt Cool Down City projecten voor organisaties en scholen om hun boombewustzijn te vergroten en onderhoudt ze een boom adoptie programma om de juiste boom op de juiste plek in de stad te krijgen.

Stichting Vrienden van het Singelpark

Contact:

secretaris@singelpark.nl

meedoen@singelpark.nl

Met de oprichting van de stichting Vrienden van het Singelpark in 2012 is het burgerinitiatief dat in 2007 reeds het idee voor de aanleg van het Singelpark op de kaart zette, geformaliseerd. De gemeente Leiden ondersteunde destijds dit initiatief van harte. Het moest één aaneengesloten zes kilometer lang lineair stadspark worden met één identiteit. Veel is sindsdien gerealiseerd echter er blijft voor de stichting nog veel werk te verzetten.

Door de inzet van vrijwilligers, wordt het conventionele onderhoud vervangen door een meer dynamisch onderhoudsproces. De taak van het onderhoud van het groen is ondergebracht bij Singelpark in bedrijf, waar nu 7 coördinatoren actief zijn. Ben je geïnteresseerd om mee te doen, kom een keer langs. Er wordt bijna ieder dagdeel in een van de parkdelen gewerkt, kijk op de website www.singelpark.nl en/of stuur een mail naar meedoen@singelpark.nl.

De Betovertuin

Contact:

Yvonne Ottenhof

y.ottenhof@casema.nl

De Betovertuin ligt aan de Albertine Agnesstraat, en is een initiatief dat door een aantal bewoners daarvan is aangelegd.

Het doel was om een bij, vogel en vlindervriendelijke tuin aan te leggen, onderlinge verbinding te bevorderen en ook om een plek te creëren waar buurtbewoners konden tuinieren. Ook werd er rekening gehouden met ouderen of rolstoelafhankelijke personen. Het project resulteerde in een zintuigstrekend geheel van drie tuinen; een gedeelte met een bloemen-en plantenpracht, een gedeelte met fruitbomen, struiken en kruidenbakken en ook een wat mediterrans uitzierend gedeelte.

Er is betovering in deze tuin(en). Want vrijwel iedere dag valt er opnieuw iets nieuws te ontdekken. Zomaar ineens een nieuw bloempje, een plantje of ander levend iets. Ook de vogelhuisjes en bijenhôtels zijn inmiddels volgeboekt. Deze tuin doet zijn naam eer aan!

Meer groen in de Stevenshof

Meer groen in de Stevenshof

Contact:

Marjan Leersnijder

m-leersnijder@online.nl

Groen is waardevol voor de mens en de natuur. Ik heb als nieuwkomer in de Stevenshof dan ook gelijk een boomspiegel beplant en mijn tuintje vergroend.

Ik zie dat er nog een stuk meer vergroend kan worden in de wijk. Naar ik tot nog toe hoor, heeft men o.a. geen tijd of geen groene vingers of is bang voor vandalisme.

Ik zou de buurt graag groener zien worden en ben daarom ook actief als groen contactpersoon.

Stichting Ideewinkel

Contact:

Anneke van Rossum (secretaris)

secretaris@ideewinkel.nl

De Ideewinkel is een lokale netwerkorganisatie van vrijwilligers. De Ideewinkel wil een platform/netwerk bieden aan enthousiaste mensen en organisaties op het gebied van duurzame initiatieven en activiteiten in Leiden en omgeving. De focus ligt op het verbinden en faciliteren van bestaande en nieuwe lokale duurzame initiatieven. Onze voornaamste activiteit "het groene Ideecafé" heeft naast de rol van ontmoetingsplek en inspirerend platform ook het doel om een breed publiek te informeren en voor te lichten over duurzame lokaal gestarte initiatieven. Daarnaast zijn de groene projecten "Vrij Groen", "Voedselbos Okkerheide", en "Platform Leidse Parken" onderdeel van de Ideewinkel. De Ideewinkel staat open voor alle duurzame initiatieven en activiteiten.

Meer info op <https://www.ideewinkel.nl/ideewinkel/>.

De Regenboog: Een Groene Kerk!

De Regenboog: Een Groene Kerk!

Contact:

Heleen Gombert

hgombert.terbeek@casema.nl

De Regenboog in de Merenwijk is een Groene Kerk, die vormgeeft aan duurzaamheid aan de binnenkant, maar ook buiten: er is een Kerktuin!

Rond 2011 ontstond het plan om er een kerktuin te scheppen. Een plan dat paste in het streven om als geloofsgemeenschap meer zichtbaar te zijn in de wijk. Mensen uit alle hoeken van de Merenwijk voelen zich betrokken bij de tuin.

Vanaf het begin was het de bedoeling om een echte “Kerktuin” te maken. U vindt er dan ook veel planten die in de bijbel voorkomen of waaraan bijbelse legenden zijn verbonden zoals Salomonszegel, Sleutelbloem, Lievevrouwebedstro en Mariatranen. Inmiddels is er bij de Regenboog een klein paradijsje ontstaan.

Openbomenkaart

Contact:

S. van Agtmaal

openbomenkaart@gmail.com

De kersenbomen (yoshinokers) voor Museum Volkenkunde stonden eind januari al prachtig in bloei! Komt dat zien, volgend jaar. Het plezier daarover delen we graag. Wij werken al sinds 2020 aan een podium voor onze groene stadsgenoten, die we graag bij hun naam noemen. Immers 'onbekend maakt onbemind'.

4200 bomen zijn gedetermineerd en opgemeten, in Leiden, Voorschoten en Leiderdorp (2000 in het Singelpark). Ook hebben we al 1,5 miljoen bomen uit 20 gemeentes op de kaart gezet, op basis van open data (in Leiden 80.000, 130 geslachten). Er zijn ook tellingen per park, veel foto's en Wikipedia info. Klik je op de naam van een boom, gaan alle bomen van die soort op de kaart knippen. En zo zie je snel waar nog meer Prunus x yedoensis staan in de stad. Onze stichting (in oprichting) gaat dan ook Bomen in Jouw Buurt heten.

Website: <https://openbomenkaart.org>

Stichting Cliviadal

Contact:

Edo Elstak

cliviadal@gmail.com

Het Cliviadal is een plein gelegen in de Merenwijk. In 2015 heeft er een herstructurering plaatsgevonden. Als buurt hebben we de jeu de boules baan laten aanleggen en de perken van het plein beplant. Op 26 juni hebben we met de vertegenwoordigers van gemeente en het Groenfonds de tuin feestelijk in gebruik genomen.

Om de activiteiten rond het plein te structureren hebben we in maart 2016 een stichting opgericht: "Stichting Cliviadal". Elke jaar maken we een jaarprogramma met activiteiten. Daarop staat de jaarlijkse BBQ, de onderhoudsdagen waarop gezamenlijk in de tuin wordt gewerkt, meestal een jeu de boulesdag. Daarnaast doen we mee met de Burendag van het Oranjefonds. Dat is de basis, want vaak zijn er buurtgenoten die daar buitenom ook nog een activiteit organiseren.

De buurttuin heeft eraan bijgedragen dat de onderlinge band tussen de burens is verbeterd.

**LEIDSE
SCHOOLTUINEN**
KOM OOK LANGS...

**Tuin van Noord
Matilo**

Cronestejn

Rijn en Vleit

Stevenshof

**De Vereniging Leidse
schooltuinen bestaat 90
jaar.**

**Kom langs en geniet op de
5 verschillende
tuincomplexen**

WWW.SCHOOLTUINENLEIDEN.NL

Vereniging Leidse Schooltuinen

Contact:

Marian Kathmann
06-40459617

De Vereniging Leidse Schooltuinen zorgt voor 3 grote en 2 kleine groene parels in de stad.

Elk jaar komen er gemiddeld 600 kinderen met hun schoolgroep 6 (7) om een half jaar lang hun eigen tuintje te verzorgen. Gemiddeld 80 vrijwilligers maken dat mogelijk. Naast de kindertuinen zijn er vele extra's die voor iedereen leuk zijn om te bezoeken: kruidentuin, bloementuin, bijenstal, vlindertuin. Voor de locaties en de openingstijden zie www.schooltuinenleiden.nl

Wij tuinieren biologisch en geven in onze lessen duurzaamheid en natuurlijk tuinieren veel aandacht.

Terug Aan De Natuur

Contact:

Jana Jonkman

Surabika@gmail.com

Mijn naam is Jana Jonkman en ben woordvoester van de BuurNatuurTuin Leiden Noord.

Onze BuurNatuurTuin heet Terug Aan De Natuur. Wat eerst een verwaarloosd stuk grond was, hebben een aantal buurtbewoners samen met de gemeente er een geweldige Natuur Tuin van gemaakt. Dit heeft project bestaat nu 6 jaar. Het ligt als een verborgen groene parel in noord.

Vele inheemse planten en struiken voor bijen en vlinders geplant. Ook vroegbloeiers, kruiden en bloemen doen het goed. Dit is de derde zomer dat alles in bloei staat. Naast een houtril ook een stapelmuurtje. Veel verschillende vogels, kikkers, Salamanders, egels en veel insecten. De aarde is hier blij en wij ook. Tijdens de pandemie zijn we ook gaan moestuinieren! In hoge bakken, fijn voor onze buurtjes op leeftijd.

Oogstwinkel

Niet alleen Leiden maar ook de Leidse ommelanden worden vergroend, met hulp van Leidenaren die boodschappen doen bij Oogst.

Oogst biedt een breed assortiment lokale versproducten (groente, fruit, zuivel, vlees etc) en lekkernijen (speciaalboeren, desembrood, etc) van lokale, natuurinclusieve boeren en ambachtelijke makers. Het is een zelfbedieningswinkel met ruime openingstijden en een rustige winkelbeleving. De winkel werkt met de Oogst app. Daar kan de deur mee geopend worden en mee betaald worden. Oogst organiseert het hele jaar door activiteiten in samenwerking met de boeren en makers.

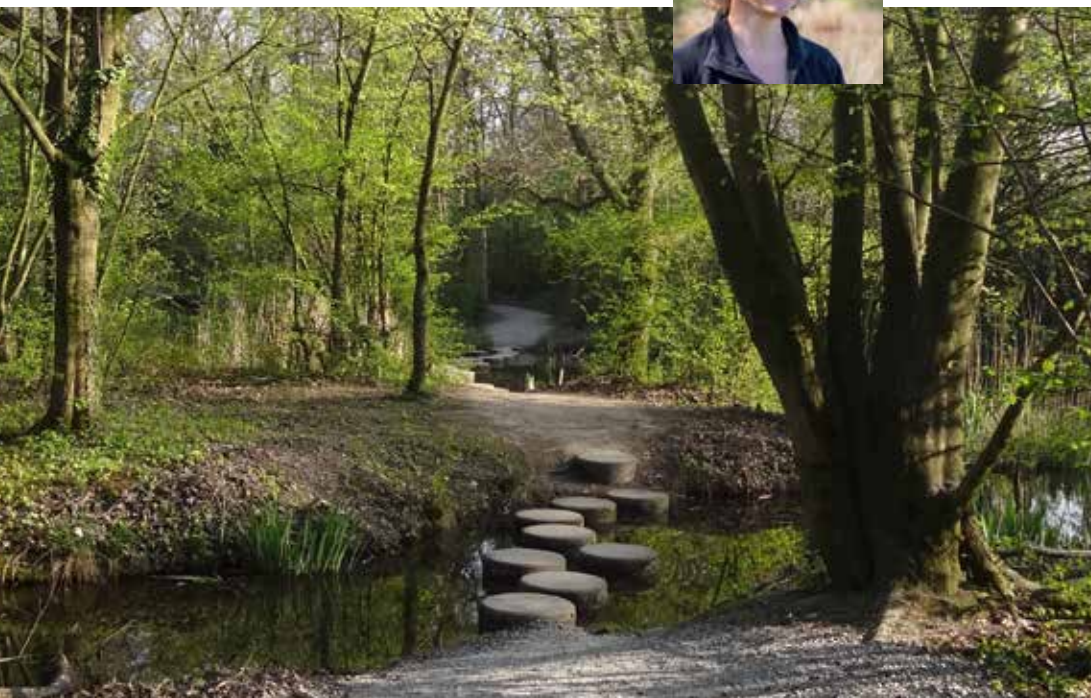
Voor meer informatie: www.oogst.shop

Ant Brandenburg

Contact:

ant@parsemier.nl

Ant helpt groene mensen elkaar vinden in de Merenwijk. Van buurttuin en park tot en met zwerfafval. Verder ontwikkelt ze graag nieuwe sociale groen-projecten. Zo is het samen oogsten van jonge boompjes een initiatief van haar en Straatboer en Tegentijdwandelingen en de Genietommetjes. Dit jaar organiseert ze in Leiden de Ontdekmarkten.

Universiteit Leiden

Contact:

Aranka Virágh

a.viragh@vastgoed.leidenuniv.nl

Universiteit Leiden wil haar campussen klimaatadaptief en biodivers inrichten. Daarbij wordt aangesloten op de groene en blauwe hoofdstructuren van gemeente Leiden (en Den Haag). Daarbij zullen de doelsoorten die de steden vaststellen worden ondersteund met nestgelegenheden en voedsel leverende inheemse en biologisch geteelde beplanting. In 2023 wordt hiertoe een beleid en een programma ontwikkeld.

Vergroenen Ceramstraat

Contact:

Marco Flanderhijn

marco.flanderhijn@portaal.nl

Een aantal jaren geleden gaven de bewoners van de Ceramstraat aan dat zij het fijn zouden vinden om wat plantjes te willen hebben om het versteende pleintje bij de voordeur op te vrolijken. Marco Flanderhijn (Portaal) steunde dit idee van de bewoners en maakte het mogelijk dat het uitgevoerd kon worden. Met één jarigen in een paar bakken werd gestart, wat al snel leidde tot het bijplaatsen van bakken met vaste planten. Van het één kwam het ander...

De samenwerking tussen bewoners, gemeente en Portaal maakte het mogelijk dat het pleintje verder vergroend werd. Verticaal groen is geplaatst tegen de kale gevels van de schuurtjes, de bakken in het midden van het plein zijn vervangen door grotere groenstroken gevuld met vaste planten en boompjes. Er kan zo van ieder seizoen genoten kan worden én er wordt bijgedragen aan groen voor insecten. Daarnaast zorgt het groen ervoor dat het pleintje veel minder warm voelt in de zomer. Bewoners dragen samen zorg voor het onderhoud en het op orde houden van hun eigen omgeving.

Samen aan de Slag

Contact:

aandeslag@leiden.nl

Met ruim 4000 convenanten kunnen we wel stellen dat er veel wordt vergroend in onze mooie stad. Met iedere boomspiegel en geveltuin wordt het alleen maar nog mooier voor (en door!) onze inwoners en de biodiversiteit. We willen iedereen die zich inzet voor het vergroenen van zijn leefomgeving dan ook erg bedanken. Het maakt dat Samen aan de Slag ook echt een samenspel is tussen inwoners en de gemeente.

Wil je zelf ook een geveltuin of een boomspiegel? Of wil je zelfs een heel pleintje vergroenen in je buurt? Je kunt altijd contact met ons opnemen via aandeslag@leiden.nl

Meer informatie vindt je op <https://gemeente.leiden.nl/bestuur/denk-en-doe-mee/samen-aan-de-slag/>

*De Ruigte: Verbinding tussen Stad en Natuur,
Natuurspelen en Recreatie.*

De Ruigte: Verbinding tussen Stad en Natuur, Natuurspelen en Recreatie.

Contact Groengroep:

DeRuigte@outlook.com

De Ruigte is een mini-natuurbied in de stad. Het maakt deel uit van de groene spoorzone die polderpark Cronesteyn verbindt met het Singelpark Via de tuinen van de Rijn en Schiekade, Witte Rozenstraat en Oud Hortuszicht staat het gebied in verbinding met de Leidse Singels en de Hortus. Het moerasachtige deel ligt bij de Keekflat aan de Telderskade en sluit aan op de spoorzone bij de Smederijstraat.

In het parkdeel van De Ruigte zijn mensen en kinderen welkom om te spelen en de natuur te ervaren. De natuureilanden aan de zuidkant van het gebied vormen een rustige plek waar vogels en andere dieren leven, broeden of foerageren. Deze eilanden niet toegankelijk.

De gemeente en de buurtbewoners in de Groengroep hebben samen een beheerplan voor dit gebied ontwikkeld. Dit beoogt meer plant- en diersoorten aan te trekken om zo de lokale biodiversiteit te vergroten. Hierbij staat het behoud van de natuurwaarden voorop.

<https://vreewijk.wordpress.com/themas/de-ruigte/>

Verborgen Stadsnatuur

Contact:

Michael Stech

michael.stech@naturalis.nl

Je zou het niet verwachten, maar er leven duizenden soorten onopvallende of zelfs geheel onzichtbare organismen in de stad. In het project Verborgen Stadsnatuur (Hidden Biodiversity) brengt een breed consortium van wetenschappelijke en maatschappelijke partners deze verborgen biodiversiteit van bacteriën, schimmels, (korst)mossen en kleine bodemdieren in kaart. We willen bijvoorbeeld weten hoe we deze kunnen gebruiken om het stedelijk groen te bevorderen en het stadsklimaat te verbeteren, maar ook hoe stadsbewoners denken over vergroening en 'verwildering' van hun leefomgeving. Leiden speelt een belangrijke rol in dit project wat betreft het onderzoek, optimaliseren van methoden om verborgen stadsnatuur te meten, en ontwikkelen van educatieve programma's. De Leidse partners zijn Gemeente Leiden, Hogeschool Leiden, de Hortus botanicus van de Universiteit Leiden, Vrienden van de Leidse Hortus en Naturalis, maar we betrekken ook andere instellingen en burgers bij het project.

Begraafplaats Groenesteeg

Contact:

secretariaatgroenesteeg@gmail.com

Aan het eind van de Groenesteeg ligt op een voormalig bolwerk de Historische begraafplaats Groenesteeg. Een begraafplaats in ruste, waar graven en natuur een decor vormen voor verhalen uit het verleden. Op deze begraafplaats staan onder andere oude bomen zoals, beuken, treuriepen, honingbomen en Italiaans populieren. Tussen de grafstenen, voordat de bomen blad krijgen, groeien stinzenplanten en holwortel. Op de grafstenen groeien korstmossen.

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), is een landelijke natuurvereniging die staat voor het vergroten van de kennis van de natuur in de ruimste zin en het verbreiden van deze kennis. De KNNV draagt mede bij aan de natuur- en landschapsbescherming in de ruimste zin.

Onze Leidse afdeling heeft werkgroepen op het gebied van planten, paddenstoelen, vogels, mossen en amfibieën en er wordt veel samengewerkt met de IVN, bijvoorbeeld in de werkgroep Ontdek Natuur met Citizen Science. De werkgroepen organiseren excursies, studieavonden, lezingen.

De plantenwerkgroep inventariseerde in Leiden de laatste jaren volkstuincomplex Het Zonneveld en Ons Buiten. In het coronajaar 2021 zijn de Leidse bosplantsoenen intensief onderzocht op stinsenplanten. Voorjaar 2023 heeft deze plantenwerkgroep op verzoek van de gemeente de stinsenplanten in het Bos van Bosman in kaart gebracht; dit in verband met de geplande opknopbeurt van dit mooie stadspark.

Zo draagt de KNNV haar steentje bij aan de kennis over en het versterken van de Leidse biodiversiteit.

Wil je meer weten of wil je een keer meedoen:

kijk op <https://leiden.knnv.nl/>.

Hier kan je ook de contactgegevens vinden.

De plantenwerkgroep inventariseert planten in de Boterhuispolder, augustus 2022.

Het Hof van Matilo: Pluk de dag, plant de toekomst!

Contact:

Walter Schrader

weslink@wxs.nl

Het Biologische voedselbos met naam Hof van Matilo is een plek aan het worden waar vrienden en buurtgenoten elkaar ontmoeten, onder de schaduw van de oude fruitbomen. Een voedselbos is een goede en leuke manier om met mensen uit de buurt in de natuur met voeding bezig te zijn, het is een kans om met de handen in de aarde te ervaren waar het eten vandaan komt. Dit draagt bij aan een gezonder eetpatroon, je beweegt en doet extra vitamine D op in de zon.

Daarnaast zal Hof van Matilo een educatieve rol vervullen door bijvoorbeeld schoolklassen uit te nodigen voor een excursie. Kinderen mogen als Junior boswachter helpen met de aanplant van boompjes en struiken. Zorg en Zekerheid heeft een subsidie verstrekt om volgens het concept van het Hof van Matilo ook elders in Leiden Voedselbossen te starten.

Naar Buiten!

Naar Buiten!

Contact:

Suzanne Wardenaar

Suzanne@naarbuitenleiden.nl

Naar buiten! Leiden heeft een uitgebreid aanbod van activiteiten en projecten voor scholen, BSO's, welzijnsorganisaties en voor de vrije tijd, op het gebied van natuurbeleving en duurzaamheidseducatie. Op een uitdagende manier ontdekken kinderen van 4 tot 12 jaar zo de natuur.

Wij brengen kinderen in aanraking met groen en natuur in de buitenruimte, om daarmee gezondheid, kennis, betrokkenheid, ontwikkeling en plezier van kinderen te bevorderen. Als we kinderen hier en nu en voldoende kennis, beleving en plezier over natuur, landschap en buitenruimte aanreiken, plukken zij (en wij) daar straks de vruchten van.

Huidige en komende generaties staan voor grote opgaven als het gaat om klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, voedsel en biodiversiteit. Kennis van natuur, landschap en buitenruimte, gevoel voor samenhang tussen dode en levende natuur en gevoel voor duurzaamheid helpen toekomstige volwassenen verantwoorde keuzen te maken. Kennis en bewustzijn dragen bij aan het noodzakelijk maatschappelijk draagvlak voor gedragsverandering rond gezond eten, meer en anders bewegen, duurzame mobiliteit, energie, gebruik van afval en verstandig omgaan met natuurlijke bronnen.

Buiten beleef je altijd iets bijzonders!

www.naarbuitenleiden.nl

